«академічна номенклатура»

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ НОМЕНКЛАТУРНИХ ОДИНИЦЬ АКАДЕМІЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

(на матеріалі найменувань навчальних курсів філологічного напряму університетів Великої Британії)

Зміст

Список умовних позначень	3
Вступ	4
Розділ І. Академічні номенклатурні одиниці як об'єкт лінгвістичних досліджень	6
1.1. Номенклатурні одиниці в системі англомовного академічного дискурсу	6
1.2. Системно-структурні характеристики англомовних академічних номенклатурних утворень	13
Висновки до розділу 1	17
Розділ ІІ. Проблеми перекладу англомовних найменувань навчальних курсів філологічного напряму британських університетів українською мовою	19
2.1. Стратегія й алгоритм перекладу найменувань навчальних курсів	19
2.2. Перекладацькі трансформації в перекладі англомовних академічних найменувань навчальних курсів з філології, пропонуємих університетами Великої Британії, українською мовою	23
Висновки до розділу 2	28
Загальні висновки	29
Список використаної літератури	31
Додаток А Емпіричний матеріал дослідження	36
Додаток Б Свідоцтво про апробацію дослідження	52
Анотація	53

Список умовних позначень

АД – академічний дискурс

АН – академічний номен

МР – мова реципієнту

ННК – найменування навчального курсу

ВНЗ – вищий навчальний заклад

Вступ

Питання пошуку еквівалентів англомовної професійної лексики у зв'язку з глобалізацією та стрімким розвитком технологій і знання стає невід'ємною реальністю для фахівців різних галузей. Адекватна інтерпретація номенклатурних утворень, які складають терміносистему англомовного академічного дискурсу (АД), дозволяє суб'єктам вищої освіти динамічно адаптуватися в контексті сучасних світових систем вищої освіти й зокрема в контексті академічної мобільності. Вищезазначене, а також недостатня ступінь вивченості системно-структурних і змістовних характеристик англомовних найменувань освітніх програм і навчальних курсів лінгвістичного напряму, їх українських еквівалентів та способів їх перекладу українською мовою визначає **актуальність** даного дослідження.

Об'єктом дослідження виступають англомовні академічні номенклатурні одиниці, зокрема, найменування навчальних курсів (ННК) філологічного напряму, предметом аналізу – їх системно-структурні та змістовні особливості, а також способи перекладу англомовних академічних номенів (АН) українською мовою.

Матеріалом дослідження були обрані 30 ННК філологічного напряму, які пропонуються в кращих британських університетах Великої Британії за рейтингом PricewaterhouseCoopers і представлені на їх офіційних сайтах [30; 31].

Мета дослідження полягає у визначенні аналогів АН філологічного напряму в англомовному (британському) й українському АД, з урахуванням способів перекладу англійських ННК українською мовою. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

– надати визначення поняття академічний дискурс;

– визначити поняття академічного номену;

– визначити статус номенклатурних одиниць у системі мови;

– провести системно-структурний аналіз АН вибірки;

– визначити стратегії та алгоритм перекладу англомовних ННК українською мовою.

Методи наукового дослідження: *аналітичний метод*, який є основою для вивчення українських та зарубіжних джерел із використанням системного аналізу фактів та явищ; *синтез*, що потрібен для об'єднання характеристик певних одиниць у єдине ціле; *метод теоретичного узагальнення*, який використовується для формулювання висновків; *структурний аналіз, семантичний аналіз, типологізація, класифікація; перекладацький аналіз* для визначення способів перекладу академічних номенів.

Представлене дослідження є результатом послідовної роботи, яка здійснювалася протягом 2х років з 2018 р. Докладені на наукових конференціях результати дослідження проблеми перекладу найменувань дисциплін філологічного напряму, які запропоновані у такому відомому американському університету, як Гарвард. **Новизна** даної роботи у дослідженні реєстру англомовних ННК, які викладаються в провідних британських університетів, що включає

- визначення їх структурно-змістовних характеристик і специфіки вживання номінації «навчальний курс» у системі вищої освіти Великої Британії та України;

- більш чітке розмежування термінів і номенів в системі мови;

- зіставлення корпусу найменувань навчальних курсів, які вивчаються в університетах Великої Британії й США, і визначення загальних та відмінних характеристик освітньої програми з філології у двох академічних культурах;

- вдосконалення стратегії адаптації англомовних найменувань навчальних курсів в українській мові, зокрема, обґрунтування актуалізації анотації курсу як компоненту, необхідного для забезпечення адекватного перекладу ННК.

Апробація отриманих результатів здійснювалася на Міжнародній науково-практичній конференції (5 груд. 2019 р., м. Луцьк). Свідоцтво про участь та тези додаються.

Розділ І. Академічні номенклатурні одиниці як об’єкт лінгвістичних досліджень

1.1. Номенклатурні одиниці в системі англомовного академічного дискурсу

Невпинний прогрес суспільства обумовлює появу та розвиток все більшої кількості різноманітних галузей знань і сфер діяльності людини. У зв'язку з цим збільшується обсяг фахової лексики, яка є дуже важливим і необхідним компонентом в інституційному комунікативному просторі для здійснення фахової комунікації.

Як відомо, у сучасній лінгвістиці не існує однозначного єдиного визначення поняття дискурсу, зокрема академічного, яке варіює залежно від підходу. Так, функціональний підхід (Д. Шиффрин) розглядає дискурс крізь призму функцій мови. Для лінгвостилістичного підходу (В. Батіа, Дж. Фроу) характерним є виділення регістрів спілкування на основі аналізу дискурсу, розмежування мови на усну та письмову в їх жанрових різновидах. В межах лінгвокультурологічного підходу (В. І. Карасик) встановлюється специфіка дискурсу, притаманна окремій етнокультурній спільності, з характерним набором формул мовного та етикетного спілкування. Прихильники когнітивно-семантичного підходу (В. В. Зеленська, С. А. Сухих) розуміють дискурс з точки зору реалізації певних комунікативно-когнітивних структур, виражених фреймовими моделями, в яких міститься соціокультурна інформація [4].

В типології інституційного дискурсу увагу привертає академічний дискурс (АД). АД є інституційним за наявністю конститутивних ознак, а саме: *учасники* (професори, викладачи, студенти, адміністратори), *хронотопом* АД є університет, а саме аудиторії, лабораторії вузів, в специфічних *обставин спілкування*, що проходить в межах університетських занять.

В академічному дискурсі комуніканти реалізують різні *цілі*. Ціль викладача полягає в тому, щоб передати студентам інформацію, необхідну для отримання вищої освіти; ціль студента – отримати фахові компетенції.

АД втілюється в різні мовленнєві *жанри*. Під мовленнєвим жанром мається на увазі одиниця мовлення як системно організованої репрезентації мови, дискурсивний інваріант, зразок ідеальної природи, що характеризується певним тематичним змістом, композиційною структурою, відбором лексико-фразеологічних, граматичних засобів й інтенційно-прагматичними особливостями. Мовленнєві жанри академічного дискурсу виокремлюються за наявністю таких компонентів як: комунікативна мета, концепція автора (адресанта), концепція адресата, подійний зміст, комунікативне минуле, комунікативне майбутнє та параметр мовного втілення. В різних *жанрах* цього дискурсу цілі можуть відрізнятись [4].

Вітчизняні та зарубіжні науковці досліджують різні аспекти АД. А. Д. Бєлова та О. М. Ільченко виділяють академічний дискурс в своїй класифікації дискурсів, враховуючи фактор сфери функціонування. Окремі семантичні, прагматичні та комунікативно-функціональні аспекти академічного дискурсу досліджувалися такими науковцями як Д. Таннен, Р. П'яца. Вивчались окремі мовленнєві жанри академічного дискурсу такими вченими як А. Крос, П. Томпсон, Д. Бемфорд, К. Бодело та ін. [22, с. 97].

У контексті нашого дослідження, спираючись на відомі дослідження у типології інституційного дискурсу, **академічний дискурс** (далі — АД) визначається як окремий інституційно-обумовлений різновид комунікації, який університетська / академічна спільнота (студенти, професорсько-викладацький склад та інші представники науково-освітніх кіл) використовує для спілкування та обміну інформацією в межах різних видів діяльності вищих навчальних закладів, характеризується власною специфічною терміносистемою, понятєвим апаратом, «мовою», що відбиває певну систему цінностей [4].

У дослідженні академічного дискурсу чималий інтерес становить проблема класифікації спеціальної галузевої професійної лексики, до якої відносять слова і словосполучення, які називають предмети й поняття, що належать до відповідних сфер людської діяльності і є стійкими елементами в системі спеціального знання, посідають в ній певні класифікаційні місця й не є загальновживаними.

Спеціальна галузева лексика складається з різних пластів, зокрема термінів і номенклатурних утворень. Саме номенклатурні утворення виступають об'єктом нашого дослідження. Отже, виникає необхідність диференціювання термінологічної лексики та номенклатурних утворень.

Науковці ще не прийшли до єдиного загальноприйнятого розуміння поняття «термін». Як наголошує В. М. Лейчик, «наявність великої кількості різноманітних визначень обумовлюється тим, що термін виступає об'єктом цілого ряду наук, кожна з яких намагається виділити в терміні ознаки, які є істотними з її точки зору». Так, наприклад, можна прослідкувати існування різних аспектів вивчення терміна: філософський, логічний, історичний, лінгвістичний та ін. Більше того, доволі слушно одним з основних недоліків існуючих визначень науковець вважає спробу об'єднати різнохарактерні ознаки терміна й доволі слушно додає, що таке поєднання в багатоаспектному об'єкті принципово неможливо та логічно неправомірно [6].

Згідно з «Філософським енциклопедичним словником», «термін» (від лат. terminus – межа, кордон, кінець) – слово чи словосполучення, яке позначає поняття, що використовується в певній галузі знання з максимально точним смисловим визначенням. В античній філософії термін – поняття, основа раціонального пізнання, що фіксує стійкий (довічний) аспект реальності, єдине, або ідею, на противагу мінливому буттю. У традиційній логіці термін – елемент судження, що входить до складу силогізму (суб'єкт, предикат, або середній Т.). У сучасній логіці замість «терміну» частіше вживають «терм», тобто англ. term, визначаючи символ як ім'я об'єкта логічного універсуму певної логічної

категорії: індивіда, дескрипції, функції, пропозиції, оператора, предиката та ін. [25, с. 636].

Ще у 20 столітті В.В. Виноградов, відомий російський філолог та педагог, у своїй роботі зазначив, що в першу чергу слово виконує номінативну, або дефінітивну, функцію, тобто або стає засобом чіткого визначення, і тоді воно – простій знак, або стає засобом логічного означення, тоді воно – науковий термін. [5, с.12-13].

Якщо звернутися до праці М. М. Новосьолова та С. В. Воробйова «Термін», то вони визначають поняття термін, як вираження природної або штучної мови, що позначає предмет (реальний або абстрактний) або безліч (клас) предметів. У загальному випадку термін фіксує певне поняття будь-якої галузі знання і в цьому сенсі часто ототожнюється з ім'ям. Основна функція терміна в цьому сенсі – знакова. Об'єкт, що позначається терміном, називають його предметним значенням, а поняття про цей об'єкт - смисловим значенням терміну. Смислові значення термінів зазвичай встановлюються за визначенням, в рамках тієї галузі знання, в якій вони використовуються, і рідко збігаються з їх словниковим значенням, якщо така є. У науковому пізнанні терміни, як правило, відрізняються однозначністю, так як до їх введення в науку пред'являються особливі вимоги [18].

Традиційна лінгвістика розуміє термін як слово або словосполучення, що позначає поняття певної галузі науки, техніки тощо. Основними ознаками **терміну** є системність, наявність дефініції, тенденція до однозначності в межах свого термінологічного поля, тобто термінології певної галузі, стилістична нейтральність, точність семантики, висока інформативність [20, с. 682].

Необхідно розмежовувати термінологію і професійну лексику. Одиницею професійної лексики є професіоналізми, які позначають спеціальні поняття, знаряддя чи продукти праці. Професіоналізми виникають тоді, коли певна галузь ще не має розвиненої термінології (рибальство, полювання, ремесла). Різниця полягає в тому, що термін – це цілком офіційна, узаконена назва

певного наукового поняття, а професіоналізм – напівофіційне слово, сферою вживання якого є мовлення (мишка замість маніпулятор, материнка замість материнська плата). Для професіоналізмів характерне емоційно-експресивне забарвлення і є обмеженими у вживанні [23, с. 8-12].

Від термінів слід відрізняти номенклатурні знаки. Увагу треба звернути на те, що в основі термінів закладено загальні поняття, а в основі номенклатурної назви – одиничні. Номенклатура – це сукупність умовних символів, графічних позначок, греко-латинських назв на позначення певного маркування. До номенклатури відносяться серійні марки машин, назви підприємств, організацій, установ, географічні назви [23, с.10].

Номени становлять один з основних компонентів спеціальної лексики. До теоретичних питань визначення номена й номенклатури зверталися дослідники в різні часи (Г.О. Винокур, С.В. Гриньов, В.М. Лейчик, О.О. Реформатський, О.Д. Хаютін, М.М. Шанський, Т.Р. Кияк, Н.В. Нікуліна та ін.) [2, с.142].

Як зазначає Н. В. Нікуліна, номенклатура як термін на позначення певної галузі знання з'явився у французькій мові XVIII ст. Далі він поширився в науці після того, як шведський ботанік К. Лінней розробив класифікацію рослин. Термін «номенклатура» став настільки уживаним, що в деяких мовах (наприклад, італійській) повністю витіснив поняття термінологія. У вітчизняному мовознавстві ідея розрізнення понять термін і номен належить І. Верхратському [26].

Розмежування термінології і номенклатури ґрунтується на номінативній та семасіологічній функціях. Термінологія перш за все пов'язана із системою понять конкретної науки, а номенклатура тільки «етикетує» (за О. О. Реформатським) її об'єкти і може бути виражена будь-якими умовними позначеннями (буквами алфавіту, цифрами, словами тощо). Вчений розглядає номени як онтологічний інвентар конкретної галузі знань. Поняття, назване словом, виражає суть явища, відображає об'єктивну істину; слово в системі – логос, термін; слово як позначення предмета – лексис, номен. Д. С. Лотте та

послідовники його лінгвістичного вчення слово й словосполучення, які виражають загальне значення, називають термінами, а слова, які виражають одиничні поняття, номенклатурними найменуваннями. Загальними поняттями вони вважають безліч однорідних, яким властиві деякі загальні властивості речей, явищ, відношень [12; 26].

Поділяємо думку Г. О. Винокура про те, що під номенклатурою варто розуміти «систему абсолютно абстрактних і умовних символів, єдине призначення якої полягає в тому, щоб дати максимально зручні з практичного погляду засоби для позначення предметів, речей без прямого відношення до потреб теоретичної думки, яка оперує цими речами» [26].

О. С. Ахманова вважає, що порівняно з термінами число номенів надто велике і, «якщо не проводити межі, ми не зможемо дотримуватися правил при складанні спеціальних словників для багатьох наук». У зв'язку з цим А. В. Суперанська зазначає, що для термінів важливу роль має термінологічне поле. У словниках часто надаються позначки, до якого термінологічного поля відноситься той чи інший термін. Значення номенів, на відміну від термінів, можна зрозуміти і поза межами контексту. Автор підкреслює високу номінативність номенів порівняно з термінами. Номени характеризуються найбільш точним означенням предмета, ніж терміни, тому припускається їхнє (номенів) більш легке входження до лексикону. Дотримуючись предметності, номени легко детермінологізуються і переходять у розмовно-побутовий стиль мови [12].

Таким чином, вченими доводиться, що **номени**, на відміну від термінів, мають високу номінативність, називають одиничні поняття, не прив'язані контекстуально, характеризуються частотним використанням у розмовно-побутовому стилі мови [12].

Як зазначає Л. В. Туровська, недостатнє опрацювання поняття «номенклатура» в теоретичному аспекті спричинило відсутність чітких критеріїв розмежування термінів і номенів. Авторка робить спробу

систематизувати основні ознаки номенклатурних одиниць: номени співвіднесені з поняттям через терміни й функціюють у спеціальній комунікації завдяки існуванню відповідних термінів; номени співвідносяться не з будь-яким поняттям, а лише з таким, яке є показником класу (не на основі родовидових понять); номени посідають проміжне місце між власними назвами та термінами; номени входять до системи, яка належить до однієї з найпростіших, і є переліком однорідних понять, що перебувають на одному рівні абстракції та відбивають класи однорідних предметів [26].

Називаючи одиничні об'єкти, номени перебувають на нижчому ступені термінологічної ієрархії, якщо вважати, що основна функція термінів – найменування професійних спеціальних понять, тоді як функція номенклатури полягає в називанні або етикетуванні цілої системи видів і підвидів базових термінів-понять [19, с. 60].

Отже, конституючими характеристиками номенів як складних найменувань, є непредикативність, відсутність співвіднесеності із ситуацією мовлення, оцінки. Говорячи про номенклатуру, більшість дослідників має на увазі нетотожні об'єкти – від різноманітних видів виробів, товарів, сортів до предметів вивчення в галузях науки і техніки. Так, існує номенклатура медична, мовознавча, хімічна, економічна, технічна. До номенклатури входять, наприклад, найменування ліків, установ, організацій, серійні марки машин, назви рослин, звірів тощо [25].

Академічні номенклатурні утворювання відображають різноманітну діяльність вищого навчального закладу. Академічна номенклатура не належить сьогодні до вичерпано досліджених лексичних підсистем. Наше дослідження номенів свідчить, що на відміну від технічної галузі реєстри номенклатури академічного простору розроблені недостатньо.

Серед академічних номенів – назви об'єктів і документів, які мають відношення до діяльності вищого навчального закладу та його підрозділів. Виокремлюються найменування, які пов'язані з адміністративним корпусом;

радами й комісіями (Вчена рада університету, Приймальна комісія університету); академічними підрозділами (факультети, кафедри); відділами, підрозділами та іншими службами (навчально-методичний відділ, юридичний відділ, бухгалтерія, відділ кадрів, науковий відділ, відділ докторантури та аспірантури, наукова бібліотека, відділ працевлаштування, відділ міжнародних зв'язків); адміністративно-господарським підрозділом (студентський гуртожиток, медичний пункт, відділ охорони праці); громадські організації (профспілковий комітет трудового колективу університету, Студентська рада, Асоціація випускників) тощо.

До складу академічних номенів також відносяться назви

а) документів, які дозволяють освітню діяльність внз (ліцензії, сертифікати, свідоцтва, довідки, положення про напрями діяльності університету та аналітичні документи, що є підставою ліцензування й акредитації університету, колективний договір університету); б) освітніх програм, навчальних курсів, які пропонує університет; в) документів (дипломи, свідоцтва, атестати, грамоти) про нагородження університету, його структурних підрозділів, громадських організацій, студентських колективів за успіхи в різних напрямах діяльності.

1.2. Системно-структурні характеристики англомовних академічних номенклатурних утворень

В АД, який відображає комунікацію в вищому навчальному закладі, недостатньо вивчені *найменування навчальних курсів,* що входять до складу програм філологічної підготовки. Наведемо декілька прикладів номенів даної групи: Power of Language, The Politics of Language, Corporate communication, Language Origins and Evolution, Child Language Acquisition (https://www.lancaster.ac.uk/study, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue).

Слід зазначити, що термінологія та номенклатурні реєстри системі вищої освіти країн мають свою специфіку, обумовлену соціокультурними традиціями

та відповідним законодавством. Для виконання завдань дослідження, розкриємо сутність поняття «курс» або «дисципліна».

В Великобританії, Австралії, Індії, а також частинах Канади, номінацію ***course*** (курс) використовують для позначення всієї (бакалаврської) *програми,* яку необхідно закінчити для отримання університетського ступеня. Слово ***module*** (модуль) актуалізується для позначення академічного *курсу (дисципліни)*, як його називають в інших частинах світу, наприклад, у Північній Америці та іншій частині Європи [27; 28; 29].

В системі вищої освіти України освітні програми мають зафіксовані назви курсів та дисциплін з певними спеціалізаціями. Як зазначено у словнику методичних термінів і понять Е. Г. Азімова, розрізняють *курс навчання* і *курс з предмету*. ***Курс навчання*** – це система занять, розроблена відповідно до Держстандарту і навчального плану для різних типів навчальних закладів. Курс навчання розрахований на певний період часу і складається з ряду загальноосвітніх і спеціальних дисциплін. Після закінчення курсу видається диплом, свідоцтво або сертифікат з зазначенням назви курсу, спеціальності, кількості годин по кожному предмету і отримані оцінки. Стосовно вищої школи частіше використовується термін «програма навчання». ***Курс з предмету*** – це навчальна дисципліна, яка включена в програму навчання і є обов'язковим або факультативним предметом навчання. Курси з предмету входять в програму підготовки студентів і школярів навчальних закладів різного профілю [1, с. 118].

Отже, на сайтах британських вищих навчальних закладів ми аналізували назви модулів (*Modules)*, виходячи з того, що британський академічний термін «модуль» є еквівалентом україномовного поняття *навчальний курс*.

Дані вибірки вказують на те, що британські провідні університеті пропонують курси, які зосереджуються в 3 блоках – лінгвістичної теорії, соціолінгвістики, методики викладання другої мови. У межах напряму ***Лінгвістичної теорії*** пропонуються наступні навчальні курси –

Language Origins and Evolution

Cognitive Linguistics

Sounds of the World's Languages

Language: Meaning and Use

Key Skills in Linguistics

Foundations of English Studies

Interactional Linguistics

Languages In Contact

The Life Cycle of Languages

Багато уваги приділяється напряму ***Соціолінгвістика***, що включає коло курсів, які охоплюють питання теорії та практики використання мови для потреб учасників суспільства. Розглядаються аспекти гендеру й мови, мовної творчості, мовної політики, мови реклами. Активно вивчаються аспекти лінгвокриміналістики (копірайтінг тощо).

Language in Society

Language and Gender

Forensic Linguistics

Power of Language

Creative Writing

The Politics of Language

Discourse Analysis: Looking at Language in Use

Language Style and Attitudes

Forensic Approaches to Language

Language Projects

Language, Learners and Society

The Language of Advertising

Перелік ННК, що читаються в провідних університетах Великобританії, свідчить про те, що поряд з лінгвістичними курсами студентам пропонуються

також дисципліни з ***Методики викладання другої (іноземної) мови***. Напрям представлений наступними дисциплінами:

Second Language Acquisition

Learning, English for Communication

Language and Pedagogic Practice

Second Language Acquisition and Learning (TESOL)

Як свідчить дисциплінарне різноманіття, філологічні програми британських вузів не тільки збагачують ерудицію та науковий світогляд майбутніх філологів, але й зміцнюють *практичну* складову освітньої програми, мета якої в формуванні фахівця галузі, який володіє не тільки теоретичними, але й науково-практичними компетенціями.

Відмітимо для порівняння, що 28 ННК філологічного напряму, які пропонуються в американських, зокрема в Гарвардському університету, підготовка філологів здійснюється в межах трьох освітніх програм – з лінгвістичної теорії, історичної лінгвістики та нейролінгвістики. Це вказує на міждисциплінарний характер та більш міцну *гуманітарну* складову американської освітньої програми з філології [24].

Під час дослідження ми з'ясували структурні особливості (британських) академічних номенів. Згідно з даними вибірки, більшість з них мають багатокомпонентну структуру – 13 (47%) від цієї кількості складають **чотирьохкомпонентні назви**, серед яких превалює наступна структура: **N+N+Conj+N**. 8 одиниць (27% від загальної кількості) становлять трьохкомпонентні номени, з найбільш поширеною структурою N+Prep+N. 7одиниць (24%) становлять двохкомпонентні назви, які мають одну структуру Adj+N. І по одному прикладу (2%) становлять номени, що складаються з п'яти та семи компонентів. Результати структурного аналізу щодо кількості компонентів у структурі номену представлені в Таблиці 1.

Таблиця 1. Склад найменувань навчальних курсів, пропонуємих британськими університетами, відповідно до кількості компонентів у структурі.

К-сть компонентів	**К-сть номенів**	**Структура**	**Приклад**
2 компоненти	7	Adj+N	Language Acquisition
3 компоненти	8	N+Prep+N *(5 номенів)*	Power of Language
		N+Conj+N *(2 номени)*	Language and Gender
		Adj+N+N *(1 номен)*	Child Language Acquisition
4 компоненти	13	N+N+Conj+N *(4 номени)*	Language: Meaning and Use
		Adj+N+Prep+N *(3 номени)*	Key Skills in Linguistics
		V+Conj+V+N *(1номен)*	Studying and Researching English
		N+Prep+Adj+N *(1 номен)*	Foundations of English Studies
		Adj+N+Conj+N *(1 номен)*	Language Style and Attitudes
		N+Conj+Adj+N *(1 номен)*	Language and Pedagogic Practice
		N+Prep+N+N *(2 номени)*	Sounds of the World's Languages
5 компонентів	1	Num+Adj+N+Conj+N	Second Language Acquisition and Learning
7 компонентів	1	Adj+N+V+Prep+N+Prep+N	Discourse Analysis: Looking at Language in Use

Висновки до Розділу 1

1. Академічний дискурс визначено як окремий інституційно-обумовлений різновид комунікації, який університетська / академічна спільнота (студенти, професорсько-викладацький склад, керівники вузів, кафедр та інші представники науково-освітніх кіл) використовують для спілкування та обміну інформацією в межах різних видів діяльності вищих навчальних закладів і який характеризується власною специфічною терміносистемою, понятєвим апаратом та особливою «мовою», що відбиває певну систему цінностей.

2. В англомовному академічному дискурсі Великої Британії, що обслуговує комунікативні потреби учасників академічної спільноти вищих навчальних закладів цієї країни, виокремлюються номенклатурні одиниці

термінологічного характеру, які позначають об'єкти та явища і пов'язані з діяльністю вищого навчального закладу. Академічний номен є складним найменуванням із номінативною функцією, конституючими характеристиками якого є непредикативність, відсутність співвіднесеності із ситуацією мовлення, відсутність оцінювального компоненту

3. Аналіз 30 назв навчальних курсів філологічного напряму, які пропонуються в програмах філологічного напряму провідних університетів Великої Британії за трьома напрямами – з лінгвістичної теорії, соціолінгвістики та методики викладання, вказує на збалансований характер освітньої програми з філології, яка поєднує теоретичні знання з науково-практичною складовою, на відміну від університетських програм з філології США, де особливий акцент робиться на *гуманітарній* складовій.

Згідно з даними структурного аналізу, в університетах Великої Британії в найменуваннях філологічних курсів переважають **чотирьохкомпонентні назви** (13 – 47%), серед яких превалює наступна структура: **N+N+Conj+N**. Найменш чисельними є групи 5- і 7- компонентних номенів (2 – 2%), побудованих за моделями Num+Adj+N+Conj+N і Adj+N+V+Prep+N+Prep+N.

Розділ ІІ. Проблеми перекладу англомовних найменувань навчальних курсів філологічного напряму британських університетів українською мовою

2.1. Стратегія й алгоритм перекладу найменувань навчальних курсів

Переклад назв навчальних курсів з однієї мови на іншу має особливе значення для системи сучасної вищої освіти, зокрема з погляду кредитної мобільності, для забезпечення якої до уваги приймаються формальні показники курикулума, освітньої програми, навчальних дисциплін. Крім того, результати вивчення найменувань навчальних освітніх програм стануть на користь академічним адміністраторам, які створюють рекомендації і програми з урахуванням сучасних викликів, для формування відповідних компетенцій майбутніх фахівців зокрема для філологічної галузі. Отже знаходження відповідностей англомовним номенам у МР, визначення певної стратегії для інтерпретації англомовних академічних номенів є актуальним завданням.

Основна складність при перекладі АН – це знаходження аналогу, еквіваленту даної одиниці в мові перекладу. Мета перекладу полягає в «збереженні смислової, функціональної інформації, стилістичної, комунікативних та інших характеристик оригіналу».

Еквівалентність і адекватність перекладу забезпечується низкою екстралінгвістичних і інтралінгвістичних чинників. Серед перших зазначаються: єдність способу здійснення та оформлення мислення; фізіологічна, психологічна та логічна тотожність законів мисленнєвих процесів; універсальність природної комунікативної системи — мови. У зв’язку з другою групою факторів згадуються наступні: універсальний характер категорій мови; універсальність логіко-понятійних складників мови; обов’язковість слова як понятійної одиниці будь-якої сучасної мови.

Переклад академічної термінології здійснюється за принципами перекладу науково-технічних текстів і термінології. Існує декілька підходів до перекладу науково-академічних текстів: вільний переклад, при якому відбувається розуміння й передача загального змісту тексту. Цей вид перекладу має форму перекладу-конспекту, реферату, анотації тощо; дослівний переклад – механічна підстановка слів МР як еквівалентів слів іншої мови при збереженні іншомовної конструкції; при дослівному перекладі перекладене речення має ту саму структуру й порядок слів, як і відповідна структура мови оригіналу, проте дослівний переклад не завжди є вірним перекладом [21, с. 14]

У нашому дослідженні ми намагаємось використовувати різні перекладацькі прийоми, що допомагають досягнути адекватного, на наш погляд, перекладу, тобто такого, що передає точний зміст одиниць оригіналу з усіма відтінками й особливостями стилю відповідно до норм мови перекладу. І. В. Корунець вважає, що адекватним перекладом вважається такий переклад, в якому кожен варіант одержано шляхом встановлення відповідника, причому зберігається не тільки загальний зміст, а й стилістичні особливості одиниць МР. Спираючись на зауваження лінгвіста, основним принципом перекладу номенів є: пошук аналогу, або відтворювання ННК на підставі *анотації* курсу при збереженні стилю та стилістичних особливостей одиниці оригіналу [17].

Академічна номенклатура, як і технічна, потребує еквівалентів, максимально наближених до мови оригіналу, у яких зберігається смислова, функціональна, стилістична інформація. Це може бути досягнуто за рахунок комплексного аналізу номену – структурного аналізу номену, звернення до анотації/ опису конкретного курсу, застосування фонових професійних знань.

Під час перекладу академічних номенів їхні системно-структурні особливості створюють певні труднощі. Серед них можна виділити многокомпонентність структури англійського номену, відсутність українського аналогу. Проблема полягає ще й у тому, щоб знайти найбільш вірний переклад

з урахуванням розбіжностей, що наявні в структурі програм філологічного напряму в внз України й британських університетів.

У разі вибору того чи іншого способу передачі англомовних академічних номенів, які мають термінологічний характер, суб'єктивні чинники, такі як індивідуальний стиль перекладача, обставини під час процесу перекладу не повинні мати впливу. Зазначені зауваження враховуються при формуванні стратегії перекладу англомовних академічних номенів.

Поняття «стратегія перекладу» не є новим для теорії перекладознавства. Поряд зі «стратегією перекладу» в науковій лінгвістичній літературі можна зустріти кілька його семантичних варіантів: «тактика перекладу», «стратегія перекладача», «перекладацька стратегія», і навіть «стратегія поведінки перекладача в процесі перекладу» [7, с.362].

Дослідники акцентують різні аспекти даного питання. О. Д. Швейцер визначає стратегію перекладу як вироблення програми перекладацьких дій і втілення цієї програми в життя, а саме вчинення раціональних операцій, що виражаються у виборі буквального, вільного, дослівного, точного видів перекладу. М. К. Гарбовський під стратегією перекладу розуміє певну генеральну лінію поведінки перекладача, стратегію перетворення їм вихідного тексту у вигляді «деформації» останнього, коли вирішується питання про те, чим жертвувати. О. Д. Швейцер, який ототожнював «перекладацьку стратегію» з механізмом перекладу, вважав, що в рамках «стратегії» перекладач повинен зробити принциповий вибір – зберегти конвенції вихідного тексту або замінити їх конвенціями перекладу [10, с. 7].

Ю. Хольц-Мянттарі підкреслює, що сенс перекладацьких дій в рамках обраної стратегії перекладу зводиться до того, щоб створити для інших людей певний продукт, по його виразу «дизайнерський продукт». На думку автора, для створення кінцевого результату перекладачеві необхідний наступний набір дій: уточнити свої уявлення про продукт і про потребу в ньому, скласти план

дій, шукати засоби перекладу, аргументувати свої рішення, постійно адаптувати свої дії [10, с. 8].

В нашому дослідженні стратегія перекладу — це усвідомлено вироблений перекладачем алгоритм його дій, спрямованих на створення відповідній одиниці в МР.

Стратегія перекладу номенів включає два основні етапи. На першому етапі відбувається

а) структурно-компонентний аналіз номену. Труднощі, які пов'язані з перекладом атрибутивних груп у структурі номену, вирішуються наступним чином: здійснюється аналіз змістових зв'язків атрибутивного словосполучення і визнаються змістові групи в його складі, починаючи з опорного, стрижневого слова

б) аналіз анотації навчальної дисципліни, яка обов'язково розташована на сайті університету в закладках про запропоновані освітні програми. Крім знання синтаксису й лексики інтерпретатор потребує певного обсягу знань із відповідної галузі. Для адекватного перекладу ННК перекладач спирається на короткий опис курсу, що розташований у каталозі курсів вищого навчального закладу. Урахування відомостей щодо курсу, володіння релевантним обсягом фонових знань є необхідною умовою коректного перекладу номену. В іншому випадку інтерпретатор може й не зрозуміти значення номенклатурної одиниці [3].

Зазначимо, що різні типи аналізу діють комплексно, забезпечуючи тим самим зведення можливих варіантів інтерпретації до мінімуму, і зрештою до одного.

На *другому етапі* за результатами аналізу мікро й макроконтекстів для досліджуваного академічного номену здійснюється пошук еквіваленту, аналогу у відповідних джерелах МР. У роботі ми використовували дані навчально-методичних відділів щодо змісту освітньо-професійних програм таких провідних вищих навчальних закладів України, як Київський національний

університет імені Т. Шевченка, Львівський національний університет імені І. Франка, Київський університет імені Б. Грінченка, Київський національний лінгвістичний університет, Харківський національний університет ім. Каразіна, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» та ін.

Отже, другий етап перекладу – це пошук номену-аналогу серед найменувань дисциплін, опублікованих на сайтах провідних внз України, і якщо такий відсутній, здійснюється пошук оптимального варіанту перекладу з урахуванням механізмів перекладацьких трансформацій.

2.2. Перекладацькі трансформації в перекладі англомовних академічних найменувань навчальних курсів з філології, пропонуємих університетами Великої Британії, українською мовою

Спираючись на класифікації перекладацьких трансформацій В. Н. Комісарова та В. І. Карабана [9; 14], ми використали наступні перекладацькі засоби перекладу англомовних академічних номенів нашої вибірки: калькування, компенсація, компресія, адаптація, конкретизація. Кожен спосіб мав свої переваги в різних випадках, однак, більшість одиниць потребувала комбінації вказаних засобів. Розкриймо особливості найбільш використаних перекладацьких трансформацій. Для англомовних номенів, які не мають дослівних аналогів в української мови, інтерпретатор використовує один із прийомів структурних трансформацій — «один із методів породження вторинних мовних структур, який полягає в повному або частковому транспонуванні форми слова однієї мови в систему іншої» [18, с. 113].

Дослідження вказує на те, що найбільш доречним для відтворення номену засобами МР виявився комбінований спосіб переклад.

Комбінований спосіб (9 одиниць – 30% від загальної кількості одиниць вибірки) – це переклад, коли перекладач застосовує одразу декілька способів для перекладу одиниці оригінального тексту. Наведемо приклади застосування двох способів перекладацьких трансформацій.

Калькування + адаптація (3 одиниці):

Language in Society – Мова та суспільство

Конкретизація + калькування (2 одиниці):

Language Projects – Проектні дослідження мови

Компенсація + компресія (1 одиниця):

Language Style and Attitudes – Функціональна стилістика

Адаптація + конкретизація (3 одиниці):

The Politics of Language – Мова та ідеологія

Калькування (9 одиниць — 30 % від загальної кількості одиниць вибірки) – це прийом перекладу одиниць, коли відповідником простого чи частіше складного слова вихідної мови в цільовій мові вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику. Калькування, як прийом перекладу частіше застосовується під час перекладу складних одиниць. Калькування можна застосовувати тільки за умови збереження перекладним відповідником норми вживання і сполучуваності слів в українській мові [13, с. 721-722].

Language: Meaning and Use – Мова: значення та використання

The Life Cycle of Languages – Життєвий цикл мов

Language and Gender – Мова і гендер

Creative Writing – Креативне письмо

Адаптація (4 одиниць – 13% від загальної кількості одиниць вибірки) є способом крайньої межі в процесі перекладу. Вона застосовується до випадків, коли ситуація, про яку йде мова у вихідній мові, не існує в мові перекладу і повинна бути передана за допомогою іншої ситуації, яку ми вважаємо еквівалентною. Вона є особливим випадком еквівалентності, так би мовити, еквівалентністю ситуацій. Текст не повинен бути калькою ні в структурному, ні в металінгвістичному плані [8, с. 60-61].

Forensic Approaches to Language – Вступ до лінгвокриміналістики

Languages In Contact – «Взаємодія мов»

Функціональний аналог (7 одиниць — 23 % від загальної кількості одиниць вибірки**)** дозволяє незнайому читачеві перекладу одну одиницю замінити іншою, знайомою. Функціональний аналог зручний для передачі реалій, призначених для створення у читача певних якісних уявлень [8, с. 47].

В нашому дослідженні для низки англомовних номенів були знайдені україномовні аналоги. Наприклад:

Power of Language – Риторика (inmo.org.ua › assets › files › Docs)

Cognitive Linguistics – Когнітивна лінгвістика (inmo.org.ua › assets › files › Docs)

Language Acquisition – Методика викладання іноземної (http://dspace.nua.kharkov.ua/)

Конкретизація значення (1 одиниця — 3 % від загальної кількості одиниць вибірки) – це лексична трансформація, внаслідок якої слово ширшої семантики в оригіналі замінюється словом більш вузької семантики. Цей спосіб перекладу частіше застосовується під час перекладу слів із дуже широким, навіть можна сказати, розмитим, значенням. Необхідно зауважити, що англійські слова широкої семантики можуть взагалі вилучатися у перекладі, в мові перекладу додавання смислових елементів, а також шляхом використання їхніх словникових відповідників у мові перекладу. У ряді випадків застосування конкретизації пов’язане з тим, що у мові перекладу відсутнє слово з таким самим широким значенням. Іноді родова назва мовою перекладу не може бути використана через розбіжності конотативних компонентів значення. Слід мати на увазі, що застосування конкретизації у перекладі лексики вимагає творчого підходу з боку перекладача [13, с. 722].

Також слід зазначити, що в нашій вибірці в більшості своїй використання конкретизації не було самостійним, а лише у поєднанні з іншими способами перекладу. Наприклад, ми пропонуємо

Language and Pedagogic Practice – Мова в педагогічному контексті

The Politics of Language – Мова та ідеологія (Адаптація + конкретизація)

Компенсацією (або компенсацією втрат) при перекладі є заміна вихідного елементу цільовим елементом іншого порядку у відповідності до загального ідейно-художнього характеру оригіналу там, де це є зручним згідно з умовами української мови. В. Н. Комісаров дає таке визначення терміну компенсація – це спосіб перекладу, за якого елементи смислу, що були втрачені при перекладі одиниці вихідної мови в оригіналі, передаються в тексті перекладу яким-небудь іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місці тексту, що й в оригіналі. Таким чином, заповнюється («компенсується») втрачений смисл, і, в цілому, зміст оригіналу відтворюється з більшою повнотою. При цьому нерідко граматичні засоби оригіналу замінюються лексичними й навпаки [8, с. 24]. Як і у випадку зі способом конкретизації, спосіб компенсації не був використаний самостійно (1 одиниця – 3% від загальної кількості одиниць вибірки):

Language Style and Attitudes – Функціональна стилістика (Компенсація + компресія)

Діаграма 1

Проаналізуємо поетапно переклад наступних академічних номенів.

Приклад № 1. Для інтерпретації назви курсу *The Language of Advertising*, який викладається у Ланкастерському університеті, перш за все аналізуємо

структурно-компонентні особливості. Назва складається з трьох компонентів, його структуру можна схематично зобразити так: N+Prep+N. Анотація курсу свідчить, що в рамках вказаного курсу вивчають рекламу з точки зору лінгвістики, приділяється увага тому, як автори реклами використовують ті чи інші засоби та рівні мови (https://www.lancaster.ac.uk/study). Пошук аналогу в системі МР виявив наявність курсів з подібним контентом, але з іншими назвами, крім того, вони мають різний обсяг годин і кредитів (http://library.iapm.edu.ua/metod_disc/pdf/2223-reklama.pdf). Тому в даному випадку для досягнення взаєморозуміння щодо контенту дисципліни, ми використовуємо спосіб калькування і пропонуємо перекладати назву курса *The Language of Advertising* як *Мова реклами*.

Приклад № 2.

Для того щоб адекватно перекласти назви курсу *Corporate communication*, який також викладається у Ланкастерському університеті, звертаємось до аналізу структури ННК. Назва складається з двох компонентів, структуру якої можна схематично зобразити таким чином: Adj+N. Згідно з коротким описом курсу, виявляється, що йдеться про корпоративну комунікацію, зокрема, про те, як працівники застосовують знання корпоративного спілкування, жанрів і специфіки аудиторії. Увага приділяється аналізу і критичній перевірці достовірних даних та застосування знань в області корпоративного спілкування для створення власних усних і письмових текстів в цій сфері (https://www.lancaster.ac.uk/study). Наявність аналогічного курсу з відповідною назвою в системі МР дозволяє перекладати ННК *Corporate communication* як *Корпоративна комунікація*
(https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/kk_rp_2016.pdf).

Висновки до Розділу 2

1. З метою забезпечення адекватного перекладу ННК з урахуванням лінгвальних і позалінгвальних особливостей відповідно до норм мови перекладу, сформульована стратегія перекладу, для реалізації якої пропонується алгоритм, що включає два етапи:

Стратегія перекладу британських академічних номенів здійснюється у два етапи. *Перший етап* включає структурно-компонентний аналіз найменування, а також аналіз анотації курсу, які формують опору для адекватної інтерпретації номену.

На *другому етапі* за результатами аналізу лінгвальних і позалінгвальних особливостей для досліджуваного академічного номену здійснюється пошук еквіваленту, аналогу у відповідних джерелах МР, якими слугували освітні програми, розташовані на сайтах провідних внз України, і, якщо такий відсутній, здійснюється пошук оптимального варіанту перекладу з урахуванням механізмів перекладацьких трансформацій.

2. В перекладах британських академічних номенів найбільш поширеними виявилися наступні перекладацькі трансформації: комбінований спосіб, який передбачає застосування одразу декілька способів для перекладу одиниці оригінального тексту (9 одиниць – 30%); калькування (9 одиниць — 30 %), адаптація (4 одиниці – 13%), функціональний аналог (7 одиниць — 23 %), конкретизація (1 одиниця – 3%)

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

В британському академічному дискурсі, який обслуговує комунікативні потреби учасників академічної спільноти вищих навчальних закладів цієї країни, виокремлюються номенклатурні одиниці термінологічного характеру, які співвідносяться з назвами об'єктів, пов'язаних з діяльністю вищого навчального закладу. Академічний номен є складним найменуванням із номінативною функцією, конституючими характеристиками якого є непредикативність, відсутність співвіднесеності із ситуацією мовлення, відсутність оцінки.

До академічних номенів належать назви різноманітних документів, які регулюють освітню діяльність вищого навчального закладу, освітніх програм, навчальних курсів, які пропонує університет, документів про нагородження тощо, а також найменування, які пов'язані з адміністративною діяльністю; радами й комісіями, відділом докторантури та аспірантури, академічними підрозділами та іншими службами.

З'ясовано, що британському АД лексема *Module* є еквівалентом україномовного поняття *навчальний курс (дисципліна)*. Номінація *Course* використовують для позначення (бакалаврської) *програми*, яку необхідно закінчити для отримання університетського ступеня.

Безпосереднім об'єктом аналізу в даній роботі були обрані 30 ННК філологічної спрямованості, які пропонуються в кращих британських університетів Великобританії за наступними напрямами – з лінгвістичної теорії, соціолінгвістики та методики викладання, що вказує на збалансований характер підготовки фахівців, яка пропонує теоретичні знання і науково-практичну складову освітньої програми з філології. Результаті попереднього дослідження ННК з філології, які пропонуються в Гарвардському університеті, вказують на міждисциплінарну спрямованість і посилену гуманітарну складову освітньої програми з філології в провідних американських внз.

Згідно з даними структурного аналізу, найменування академічних курсів, запропонованих в британських університетах, – це чотирьохкомпонентні назви (47%), серед яких превалює наступна структура: N+N+Conj+N. Найменш чисельними є групи 5- і 7- компонентних номенів (2%), побудованих за моделями Num+Adj+N+Conj+N і Adj+N+V+Prep+N+Prep+N.

Для перекладу англомовних британських ННК філологічного напряму пропонується певний алгоритм для їх інтерпретації, який включає два етапи:

Етап 1. Аналіз лінгвальних і позалінгвальних характеристик номену.

1.1. Структурно-компонентний аналіз вихідного номену. Реципієнт досліджує компонентну структуру номену, ідентифікує опорне, стрижневе слово;

1.2. Аналіз анотації курсу с застосуванням знання відповідної галузі для з'ясування значення номену.

1.3. Виходячи із структурно-семантичного аналізу й інформації щодо змісту курсу, визначається проміжне значення номену, для якого здійснюється пошук відповідності, аналогу, або адекватного варіанту перекладу українською мовою.

Етап 2. Вибір найбільш доцільного перекладацького засобу; створення номену засобами цільової мови.

В перекладах англомовних академічних номенів найбільш поширеними виявилися наступні перекладацькі трансформації: комбінований спосіб, який передбачає застосування одразу декілька способів для перекладу одиниці оригінального тексту (30%); калькування (230%), адаптація (13%), функціональний аналог (23%), конкретизація (3%).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в дослідженні особливостей перекладу інших видів академічних номенів з урахуванням їх лінгвальних і позалінгвальних характеристик.

Список використаної літератури

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) [Електронний ресурс] / Азимов Э. Г., Щукин А. Н. – Москва : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с. – Режим доступу : http://szlavintezet.elte.hu/russian/segedanyag/tanari_ma_anyagok/azimov_slovar.pdf
2. Булаховський К. А. Передавання номенів у процесі українізації програмного забезпечення [Електронний ресурс] / Булаховський К. А. // Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика : Зб. наукових праць. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. – № 26 – С. 142–150. – Режим доступу : http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/apul_tip/apul_tip_2013_26.pdf
3. Будник С. В. Стратегія перекладу академічних номенклатурних одиниць / Будник С. В., Молодча Н. С. // Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : міжнар. наук.практ. конф., 5 груд. 2019 р. / відп. ред. Зінченко М. О., Л. Л. Макарук. – Луцьк, 2019. – С. 408-410.
4. Варенко Т. К. Особливості академічного дискурсу в англійській та українській мовах (на базі контенту веб-сайтів внз України та англомовних країн) [Електронний ресурс] / Варенко Т. К. // Науковий блог. – Режим доступу : https://naub.oa.edu.ua/2013/osoblyvosti-akademichnoho-dyskursu-v-anhlijskij-ta-ukrajinskij-movah-na-bazi-kontentu-veb-sajtiv-vnz-ukrajiny-ta-anhlomovnyh-krajin/#
5. Виноградов В. В. Русский язик [Електронний ресурс] / Виноградов В. В. – Ленинград : Учпедгиз, 1947 – 784 с. – Режим доступу : http://books.e-heritage.ru/book/10077363

6. Вискушенко С. А. Термін як базовий елемент фахової комунікації / С. А. Вискушенко // Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки. – 2015. – № 2. – С. 128-131.
7. Володина Т. С. Понятие «Стратегия перевода» в рамках когнитивнодеятельностной парадигмы (на материале лингвистических монографий) [Електронний ресурс]. – 2015. – №. 23-24. – С. 360-369. – Режим доступу : http://www.ff.unipo.sk/jak/cislo23-24.html
8. Гайдар Д. О. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт за спеціальністю «переклад»: базові теоретичні поняття [Електронний ресурс] / Гайдар Д. О. [ред. доктор філ-них наук О. В. Ребрій]. – Харків, 2015. – Ч. 1 – 67 с. – Режим доступу : http://foreign-languages.karazin.ua/resources/e29c57dbb803fa072a579cb5d5ab8879.pdf
9. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / Карабан В. І. – Вінниця : Нова Книга, 2001. – Ч. 2 : Лексичні,термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – 302 с.
10. Кафискина О. В. Стратегия перевода как термин переводоведения [Електронний ресурс] / Кафискина О. В. // Вестник Московского университета. Сер. 22. Теория перевода. – 2017. – № 1. – С. 4-19. – Режим доступу : https://cyberleninka.ru/article/n/strategiya-perevoda-kak-termin-perevodovedeniya/viewer
11. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підручник для студентів вищих навчальних закладів / Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 592с.
12. Кіщенко Ю. В. Вступ до перекладу (завдання для самостійної роботи) [Електронний ресурс] : навчальнометодичний посібник для студентів І курсу спеціальності «Переклад» / Кіщенко Ю. В. – Херсон : Видавництво ХДУ. 2007. – 47 с. – Режим доступу : http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/252/1/Вступ%20до%20перекла

ду%20%28завдання%20для%20самостійної%20роботи%29%20Навчаль.pdf

13. Колесник А. О. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів [Електронний ресурс] / Колесник А. О. // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – №. 1. – С. 719-727. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2010_1_103
14. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение : [учебное пособие] / Комиссаров В. Н. – Москва : ЭТС, 2002. – 424 с
15. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2000. – 446 с.
16. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: [навчальний посібник] / Мамрак А. В. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 304 с.
17. Нахапетова О. В. Співвідношення понять термін, номен, номенклатура у назвах спорідненості і свояцтва [Електронний ресурс] / Нахапетова О. В. // Вісник донецького національного університету. Сер. Б : гуманітарні науки, 2014. – № 1–2. – С. 171–177. – Режим доступу : http://jvestnik-b.donnu.edu.ua/article/view/2493/2527
18. Новосёлов М. М. Термин [Електронний ресурс] / Новосёлов М. М., Воробьёва С. В. // Гуманитарная энциклопедия: Концепты // Центр гуманитарных технологий, 2019. – Режим доступу : https://gtmarket.ru/concepts/7192
19. Романова О. О. Спеціальна лексика української мови як об’єкт лінгвістичного дослідження: термін і номен [Електронний ресурс] / Романова О. О. // Термінологічний вісник, 2011. – № 1. – С. 55-62. – Режим доступу : http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51161/06-romanova.pdf?sequence=1

20. Русанівський В. М. Українська мова: енциклопедія [Електронний ресурс] / [редкол. : Русанівський В. М. та ін.]. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с. – Режим доступу : http://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/
21. Рудківський О. П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня : [навч.-метод. посібник] / Рудківський О. П., Володіна Т. С. − Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017. – 296 с.
22. Сушкова Н. Усний англомовний академічний дискурс: структура, семантика та прагматика [Електронний ресурс] / Сушкова Н. // «Humanities & social sciences 2009». – Львів, 2009. – С. 97–98. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/6636/1/35.pdf
23. Термінологічна лексика в системі професійного мовлення: Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи студентів з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / [Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, М. В. Гнатюк та ін.]. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 92 с.
24. Тоболь В. В. До питання дослідження академічних номенів (на матеріалі найменувань навчальних курсів лінгвістичного напряму Гарвардського університету) / Тоболь В. В., Молодча Н. С. // Наука і молодь в XXI сторіччі : зб. тез доповідей IV Міжнародної молодіжної наук.-практ. інтернет-конф., 30 лист. 2018 р. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – С. 317–320.
25. Філософський енциклопедичний словник [Електронний ресурс] / [ред. О. А. Дітель та ін.]. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с. – Режим доступу : http://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf
26. Халіновська Л. Кореляція понять термін і номен в українській науково-технічній термінології [Електронний ресурс] / Халіновська Л. // Вісник

Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Сер. Проблеми української термінології. – 2012. – № 733. – С. 57–59. – Режим доступу : http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk733/TK_wisnyk733_1_khalinovs%27ka.htm

Інтернет-джерела

27. Course (education) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://en.wikipedia.org/wiki/Course_(education)
28. MERRIAM-WEBSTER DICTIONARY [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.merriam-webster.com/dictionary/courses
29. Vocabulary.com [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.vocabulary.com/dictionary/course
30. Lancaster University [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.lancaster.ac.uk
31. University of Leeds [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.leeds.ac.uk

Додаток А Емпіричний матеріал дослідження

1	**Language: Meaning and Use** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-1100	This module introduces students to the scientific study of language use. It aims to (1) introduce core concepts in the study of language use by individuals and in society (2) familiarise students with the aims and methods of language acquisition studies, psycholinguistics, semantics, pragmatics and sociolinguistics (3) develop students' awareness of the contribution of linguistic analysis to the investigation of social and psychological phenomena (4) develop students' analysis skills through the practical analysis of language data (5) develop students' communication and research skills through coursework assignments	Мова: значення та використання
2	**Key Skills in Linguistics** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-1500	This module aims to: (1) introduce students to conventions of academic discussion and writing (2) show students how to use sources effectively and acknowledge them appropriately (3) guide students in reading academic texts and understanding statistical representation of findings (4) explore a variety of methodological approaches in linguistics, including data collection (5) show students how to find linguistic data in everyday situations (6) help students think critically (7) help students to focus research ideas	Ключові лінгвістичні вміння
3	**Language: Structure and Sound**	This module introduces students to the scientific study of language structure and speech sounds. It	Мова: структура та звуки

	(English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=MODL-1060	aims to: (1) introduce students to linguistics as a scientific discipline (2) introduce core concepts in the study of language grammars and speech sounds (3) familiarise students with the aims and methods of phonetics, phonology, morphology and syntax (4) develop students' awareness of cross-linguistic variation (5) develop students' analysis skills through the practical analysis of data from a variety of languages (6) develop students' communication and research skills through coursework assignments	
4	**Power of Language** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-2023	This module aims to familiarise students with the linguistic means by which a whole range of persuasive texts can be analysed. Students will develop: - the ability to use written and oral communication effectively; - the capacity to analyse and critically examine diverse forms of discourse; - the ability to manage quantities of complex information in a structured and systematic way; - the capacity for independent thought and judgement; - critical reasoning; - research skills, including the retrieval of information, the organisation of material and the evaluation of its importance; - IT skills; - efficient time management and organisation skills; - the ability to learn independently.	Риторика https://knute.edu.ua/file/MzE3OQ==/991375aac95511747ffa177dd2588360.pdf
5	**Language in Society** (English	In this module students will engage critically with topics, theories and research methodologies in the field	Мова та суспільство

	Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-2024	of sociolinguistics, which is concerned with the complex relationship between language and society. Students will develop: - the ability to use written communication effectively; - the capacity to accurately describe, analyse, and critically examine language in its social setting; - the ability to locate and engage with appropriate theoretical and empirical studies in sociolinguistics and to assess the importance of this work within their own analysis of data; - Research skills; - independent thought and judgement in relation to selection and synthesis of ideas; - critical reasoning; - IT skills; - efficient time management and organisation skills	
6	**Forensic Approaches to Language** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-3233	This module introduces students to a new and emerging field of language study: forensic linguistics. This is an applied and multidisciplinary field focusing on language use in legal settings: courtrooms, police interview rooms, and legal documents. Talk and writing are key modes of communication and record in this specialised institutional setting; thus the study of language in these contexts involves the examination of a variety of linguistic processes and practices. The interaction between language and the law has received growing scholarly and public interest in the last two decades. The module looks at the way legal systems use language	Вступ до лінгвокриміналістики

		and both construct and are constructed by individuals within the institution. It explores ways in which institutional and lay participants use, respond to and are constrained by language, and looks at the ways that scholars of language have approached the legal analysis of texts and talk as investigators, critics, experts and observers.	
7	**Languages In Contact** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-2005	The module aims to (1) Introduce major issues concerning languages in contact including how languages coexist in the brain and the consequences of such coexistence, how individuals and communities use multiple languages simultaneously, how societies construct and promote monolingual versus multilingual norms; (2) Develop understanding of the phenomena that occur when languages come into contact including borrowing, codeswitching and language attrition; (3) Develop critical awareness of the articulation of monolingual ideologies as well as the exploitation of multilingualism in the commercial sphere; (4) Develop bilingual skills through the production of mixed language texts.	Взаємодія мов
8	**The Life Cycle of Languages** (English Language and Linguistics) University of Leeds,	This module introduces students to the major issues concerning language origins, diversity, endangerment and death. This module aims to: (1) introduce major issues concerning language origins,	Життєвий цикл мов

	http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-2360	diversity, endangerment and death (2) develop understanding of biological theories of evolution and biodiversity as they apply to linguistics (3) develop critical awareness of the major causes of language endangerment and death within a historical and political context (4) develop independent research and analytical skills through the completion of a 'threatened language profile' and an assessed essay	
9	**Language and Gender** (English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-2380	This module explores the relationship between language, gender and sexualities by engaging with (English) texts and media that sustain cultural ideas about gendered identities. The module specifically considers the suggestion that men and women use spoken language in different ways, taking into account early approaches to work in the field of language and gender. This module aims to : 1) help students to engage with texts and discourses in relation to ideas about language and gender; 2) identify culturally-related assumptions about gender; 3) show the development of research relating to language and gender; 4) track the move away from early discussions about 'women's language' and move towards approaches that explore gender as a cultural construct	Мова і гендер
10	**Language Acquisition**	Language acquisition is a fascinating manifestation of the	Методика викладання

	(English Language and Linguistics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-2390	human condition, and it has generated a lot of interest and debates in the research community as well as the general public. The module aims to : (1) familiarise students with the key concepts and research question in language acquisition (2) survey important findings in language acquisition research (3) introduce students to the key experimental methodologies used in language acquisition research (4) develop students' analytical skills through practical analyses of data (5) develop students' critical thinking through the discussion of research papers (6) develop students' research skills through the review of studies and the creation of an experimental design	іноземної мови http://dspace.nua.kharkov.ua/
11	**Interactional Linguistics** (Linguistics and Phonetics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-2420	This module introduces students to the study of language as it is used in verbal interaction. This module aims to: 1) acquaint students with the main issues that the discipline of interactional linguistics seeks to address: what are the linguistic building blocks of spoken interaction, and how do interactants use linguistic and phonetic resources to achieve interactional aims? 2) cover core conversation-analytic concepts relating to turn-taking, sequence organisation, preference, repair and topic organisation, from a linguistic perspective; 3) introduce students to recent research through lectures surveying case studies of	Інтеракціональна лінгвістика

		interactional linguistic phenomena; 4) consider the extent to which findings on interactional linguistic phenomena observed in English generalise to other language, and consider what these phenomena tell us about language processing and acquisition; 5) develop students' analysis skills through the transcription and analysis of interactional data, independently as well as in group sessions; 6) develop students' communication and research skills through an assessed project involving the recording, transcription and analysis of a short conversation	
12	**Language Projects** (Linguistics and Phonetics) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=LING-1060	This module develops students' skills in conducting independent language research and engaging with research papers in linguistics. This module aims to: 1) introduce students to the language structures and sociolinguistics of selected languages; 2) familiarise students with variety in and differences between the world's languages; 3) develop students' skills in analysing data from unfamiliar languages; 4) develop students' individual and group research skills; 5) develop students' group work and group presentation skills	Проектні дослідження мови
13	**Studying and Researching English** (English and History) University of Leeds, http://webprod3.l	This module aims to: - equip students with the necessary study and research skills to enable them to effectively engage with the study of English at university; - support research-led teaching and learning. From the outset, to develop students as active learners	Вивчення та дослідження англійської мови

	eeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-1000	who can make full use of, and benefit from, the diverse resources of a modern research university; - allow students, by developing and harnessing the requisite skills to participate properly within the scholarly community; - foster an academic environment where students value and practise the fundamentals of scholarly process; - encourage students to make the link between the development of their research and study skills, and their own learning progression, thereby becoming proficient as researchers and active learners rather than passive recipients of 'how to' instructions.	
14	**Foundations of English Studies** (English and History) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-1350	This module aims to: - enable students to make a confident transition to university study of English, by equipping them with the intellectual resources for learning at degree level; - develop students' core academic skills, including their understanding of academic writing, of participatory study and learning, and of independent research; - welcome students into a community of scholars by introducing them to the history and characteristics of English studies as a discipline; - examine fundamental questions, concepts and practices that underpin the interpretation of texts within the discipline	Заснови англістики
15	**Creative Writing** (English and History)	This module will seek to develop students' individual skills and competence as writers of imaginative literature, and to	Креативне письмо

	University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-32660	encourage them to regard their work in a self-critical manner.	
16	**Language Style and Attitudes** (English and History) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-32761	This module introduces the key concepts and issues involved in the study of how linguistic features and styles come to have social meanings, and why these provoke strong attitudinal reactions, and in some cases social advantage or disadvantage. The aim of this module is to investigate language attitudes and ideologies with regard to a range of varieties of English. A secondary focus will be on encouraging critical reflection on the relationship between language in use, beliefs about language, and social structure.	Функціональна стилістика
17	**The Politics of Language** (English and History) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ENGL-3294	This module will introduce students to major thinkers on the politics of language in the twentieth century and will consider critical, theoretical and cultural texts. The aim will be to cover a wide range of debates about the role of language in history in relation to a variety of social and cultural topics. These will include the ways in which language is used to include and exclude; the relation between language and forms of identity; the social stratification of language; language in a colonial and post-colonial world; language and education; linguistic creativity	Мова та ідеологія

		(individual and social).	
18	**Second Language Acquisition and Learning** (TESOL) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=EDUC-1040	By doing this module, you will develop a basic understanding of current views on the processes of second/foreign language use and language learning. You will develop an understanding of what is meant by being proficient in a language. You will also develop skills in understanding and carrying out simple analysis of examples of language used in classrooms and link this to aspects of language learning.	Методика викладання (другої) іноземної мови http://fif.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/07/НМК____Методика.pdf
19	**Language, Learners and Society** (TESOL) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=EDUC-1051	The module examines historical, current and developing understandings of the relationships between language, learners and society, drawing on students' research and reflection on their own language learning. The module is aimed at students with current or prior experience of foreign language learning at any level, and at students with an interest in language teaching.	Соціолінгвістичні аспекти викладання англійської мови як іноземної (TESOL)
20	**English for Communication** (TESOL) University of Leeds, http://webprod3.leeds.ac.uk/catalogue/dynmodules.asp?Y=201920&F=P&M=ELU-1002	This module aims to give you increased confidence in communicating in 'real' English. Through the use of video, the internet and project work you will extend your vocabulary, and pronunciation ability and develop communication strategies. You will analyse and learn about different British dialects and have the opportunity to interview the people of Leeds. You will also study aspects of British life and culture and how this influences the	Комунікативна методика у викладанні англійської мови (TESOL)

		language used. By the end of the module you will have developed the confidence and ability to better understand and be better understood when speaking English.	
21	**Discourse Analysis: Looking at Language in Use** (English Language and Creative Writing) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-creative-writing-ba-hons-q3wv/#structure	The module aims to introduce students to the critical analysis of spoken and written discourse in contemporary social contexts. It provides a range of resources and techniques for analysing texts, and enables students to apply them in looking at use of language as one aspect of social processes and change in postmodern society. Methods include functional grammatical analysis of clauses and sentences, analysis of text cohesion and generic structure, conversational and pragmatic analysis of dialogue, and intertextual and interdiscursive analysis. With a focus on spoken data and conversation analysis, we will also address written texts and introduce Critical Discourse Analysis and provide a focus on institutional discourse.	Теорія та практика дискурс-аналізу http://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/786/Синчак%20О.%20Дискурс%20аналіз.pdf?sequence=4&isAllowed=y
22	**Language and Pedagogic Practice** (English Language and Creative Writing) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/co	This module provides an opportunity for students to explore language, learning and teaching. We will look at a wide span of educational contexts, as we examine language and learning from the early years of schooling to looking at talk in tertiary education. We will see that language varies greatly in character and purpose according to who is involved and for what	Мова в педагогічному контексті

	urses/english-language-and-creative-writing-ba-hons-q3wv/#structure	purpose. Using data from actual primary, secondary and/or post-secondary classrooms, students will develop their ability to analyse classroom language to explore how language fosters and/or sometimes hinders learning. This course will be of particular interest to those students who are curious about language and education, or who are considering working in educational contexts.	
23	**Language Origins and Evolution** (English Language and Creative Writing) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-creative-writing-ba-hons-q3wv/#structure	This module examines explanations of how language evolved in humans. We explore the evolution of the human language capacity drawing on evidence from linguistics, evolutionary theory, primatology and (paleo)anthropology. We consider language as a cognitive adaptation and ask what it is an adaptation for, e.g. instruction in tool making, as a form of social bonding, or as a means of winning a potential mate. We consider the phylogenetic development of language within the species as well as what cognitive and communicative abilities in non-human primates might reveal about the origins and functions of human language.	Походження та еволюція мови
24	**Sounds of the World's Languages** (English Language and Creative Writing) Lancaster University,	In this module you will learn to produce, describe, and transcribe all the sounds in the World's languages. We will describe the physiology of how different sounds are produced and will look at the acoustic characteristics of particular sounds. You will practise transcribing all sounds	Фонетика мов світу

	https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-creative-writing-ba-hons-q3wv/#structure	within the International Phonetic Alphabet, and will learn examples of where sounds are used.	
25	**Structures of the World's Languages** (English Language and Creative Writing) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-creative-writing-ba-hons-q3wv/#structure	This module will cover central concepts around word order, case marking, agreement, alignment, animacy, definiteness and valency changes and teach you to analyse new data from the world's languages in terms of these topics. You will learn to critically evaluate the extent to which the structures of the world's languages are shaped by cognition and communication. You will also learn how linguists provide explanations for why languages are structured the way they are, given the functions they serve. It is expected that you will acquire a better understanding of the structure of English as a result of seeing how English differs from other languages.	Когнітивна структура мов світу
26	**Child Language Acquisition** (English Language and Linguistics) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-	This module examines explanations of how we acquire our first language. We bring psycholinguistics and theoretical linguistics together to describe and explain the processes a child goes through in learning their first language. We also look at some more advanced issues such as bilingualism, language impairments, and language development in deaf children. The	Психолінгвістичні основи засвоєння мови дітьми

	linguistics-placement-year-ba-hons-qqc4/#structure	module is an introduction to language acquisition studies, psycholinguistics and theories of mind and language – looking particularly at the wide spectrum of different explanations for language acquisition.	
27	**Corporate communication** (English Language and Linguistics) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-linguistics-placement-year-ba-hons-qqc4/#structure	The module aims to help you develop the skills to be : - aware of how different social and cultural contexts affect the nature of language and meaning; - able to apply knowledge of corporate communication, including genres and audiences, to the analysis and critical examination of authentic data; - able to apply your knowledge of corporate communication to produce your own spoken and written texts in that area; - able to evaluate the merits of linguistic and management theories for the study of corporate communication; - able to apply your knowledge of corporate communication to produce your own texts in that area.	Мовна комунікація в межах корпоративної культури https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/kk_rp_2016.pdf
28	**The Language of Advertising** (English Language and Linguistics) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-linguistics-	In this module, we will learn how to take ads apart using tools taken from linguistics, rhetoric, and semiotics. We will explore how ad writers make use of the different levels of language: for instance, how they exploit sounds and spellings; how they toy with word meanings and word associations; how they manipulate, and sometimes break, the rules of standard grammar. We will also explore how ads interact with other	Мова реклами

	placement-year-ba-hons-qqc4/#structure	texts and consider the relationship between words and pictures. As well as analysing ads themselves, we will also learn how to test out our intuitions about them, by investigating how the words, structures and visuals used in the ads are employed in other kinds of texts.	
29	**Cognitive Linguistics** (English Language and Linguistics) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-linguistics-placement-year-ba-hons-qqc4/#structure	The module seeks to provide a closer look at selected aspects of language structure and how they are analysed within various theoretical frameworks. It aims to develop a critical awareness of theoretical constructs and the extent to which they influence not only analyses but also the choice of data to be analysed. Students will also be taught to evaluate the appropriateness of specific analyses for individual languages or facets of language. By the end of the module, you should have a good knowledge of the basic principles, notions and structures of Cognitive Linguistics, particularly of Cognitive Grammar.	Когнітивна лінгвістика (http://esu.com.ua/search_articles.php?id=7457)
30	**Forensic Linguistics** (English Language and Linguistics) Lancaster University, https://www.lancaster.ac.uk/study/undergraduate/courses/english-language-and-	The module will cover the two main sub-areas of the field, i.e. forensic phonetics and forensic linguistics more generally. Following a general introduction on the nature and history of forensic linguistics, lectures will focus on the two main questions forensic linguists concern themselves with: what does a text say, and who is (are) its author(s)? The issues of trademarks and lie	Лінгвокриміналістика https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/ud/10.pdf; http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM

	linguistics-placement-year-ba-hons-qqc4/#structure	detection do not fit into either of these, but will be covered as well. All aspects of the field will be illustrated with reference to specific (court) cases, which will also help shed light on the evolving status of forensic linguistic evidence in courts of law.	AGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ling_2014_1_13.pdf

Додаток Б Свідоцтво про апробацію дослідження

Анотація

Актуальність обраної теми зумовлена зростаючим інтересом мовознавців до академічного дискурсу. Адекватна інтерпретація номенклатурних утворень, які складають терміносистему англомовного академічного дискурсу, сприятиме більш динамічній адаптації суб'єктів вищої освіти, перш за все українських, до різних освітніх систем сучасного світу, що, є, безумовно, важливим за умов зростаючої академічної мобільності. Вищезазначене, а також недостатня ступінь вивченості англомовних академічних номенів, визначає актуальність даного дослідження.

Представлене дослідження є результатом послідовної роботи, яка здійснювалася протягом 2х років з 2018 р. Докладені на наукових конференціях результати дослідження проблеми перекладу найменувань дисциплін філологічного напряму, які запропоновані у такому відомому американському університету, як Гарвард. Новизна даної роботи у дослідженні реєстру англомовних ННК, які викладаються в провідних британських університетів, що включає визначення їх структурно-змістовних характеристик і специфіки вживання номінації «навчальний курс» у британської і української системах вищої освіти; більш чітке розмежування термінів і номенів; зіставлення корпусу найменувань навчальних курсів, які вивчаються в американському й британському АД, і визначення загальної характеристики освітньої програми з філології двох лінгвокультур; вдосконалення стратегії адаптації англомовних найменувань навчальних курсів в українській мові, зокрема, обґрунтування актуалізації анотації курсу як компоненту, необхідного для забезпечення адекватного перекладу ННК.

Мета дослідження полягає у визначенні еквівалентів англомовних академічних найменувань навчальних курсів філологічного напряму в англомовному й українському АД, а також досліджуванні способів перекладу англійських ННК українською мовою. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань: надати визначення поняття академічний дискурс; визначити поняття академічного номену; визначити статус номенклатурних одиниць у системі мови; провести структурно-змістовний аналіз академічних номенів вибірки; визначити стратегії та алгоритм перекладу англомовних академічних номенів українською мовою.

Методи наукового дослідження: аналітичний метод, який є основою для вивчення українських та зарубіжних джерел із використанням системного аналізу фактів та явищ; синтез, що потрібен для об'єднання характеристик певних одиниць у єдине ціле; метод теоретичного узагальнення, який використовується для формулювання висновків; структурний аналіз,

семантичний аналіз, типологізація, класифікація; перекладацький аналіз для визначення способів перекладу академічних номенів.

Робота має чітку структуру і складається із вступу, двох розділів, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків. У вступу визначаються об’єкт, предмет дослідження, а також методи наукового дослідження, використані в роботі, її актуальність та новизна. У першому розділу проводиться аналіз теоретичних джерел, які стосуються теми дослідження; надано визначення академічного дискурсу, академічної номенклатури; визначаються структурно-змістовні особливості номенів. Другий розділ – практична частина дослідження – містить сформульовані стратегію і алгоритм перекладу англомовних академічних номенів українською мовою та аналіз перекладацьких трансформацій, які були застосовані при перекладі англійських найменувань навчальних курсів філологічного напряму.